
Martin Damašek: Pečovat o svobodu i další dobra v obci

Martin Damašek na [Fakultě humanitních studií UK](#) absolvoval [bakalářské studium humanitní vzdělanosti](#) . Navazující magisterské studium filosofie a teologie absolvoval v Nizozemském Amsterdamu. V současné době je učitelem na základní škole a členem zastupitelstva Prahy 5.

Na Fakultě humanitních studií UK jste absolvoval bakalářské studium. Byla to Vaše první volba?

Ano, byla to moje první volba. Po pár letech jsem ještě studoval na Pedagogické fakultě, tam jsem studoval občanku a dějepis. Jednu dobu jsem tak trochu také flirtoval s politologií. FHS ale byla moje první volba. Nastupoval jsem v roce 2002.

Jak jste se o fakultě dozvěděl?

Přes známé z univerzitního prostředí. Bylo to v době, kdy se měnil Institut základů vzdělanosti na fakultu.

Když se vrátíme k Vaším studentským létům, vzpomenete si na nějaký předmět, který Vás bavil?

Obecně jsem tíhnul k filosofii. Utkvěly mi v paměti přednášky pana [profesora Sokola](#) a pana [docenta Pince](#) , jako např. *Kořeny evropské tradice*.

Byl nějaký předmět, se kterým jste měl naopak problém?

Nejtěžší ve smyslu toho, že jsem tu zkoušku opakoval, byl jeden z kurzů, který jsem si zapsal externě. Byly to *Dějiny komunistických režimů v Evropě*. To bylo mj. proto, že na FHS se učila *historie* jinak. Chtěly se souvislosti, kontext a interpretace dějinných událostí. Kurz, který jsem si zapsal externě, byl o jménech a datech. Nebyl jsem schopen zapamatovat si některé předsedy vlád a podobně. Obecně si špatně pamatuji jména a čísla, takže to pro mě byla tortura. Také mi nešla psychologie, i když mě docela bavila. To, co jsem o těchto předmětech řekl, vůbec neznamená, že by byly špatné, spíše to říká něco o tom, kde nebylo dáno mé maličkosti. (smích)

Mluvil jste o profesoru Sokolovi. Utkvěl Vám v paměti i nějaký jiný vyučující?

Určitě pan docent Pinc. Dále paní [doktorka Čábelková](#) , se kterou jsem absolvoval *ekonomii* . Později pan [doktor Jakub Marek](#) , se kterým jsme četli Kierkegaard.

Zúčastňoval jste se i mimo studijních aktivit?

Byli jsme s panem profesorem Sokolem a s většinou filosofického modulu v *Burgundsku* . Spali jsme v klášteře Cluny. Zúčastňoval jsem se pravidelně Sokratovských dialogů, což byla zajímavá zkušenost.

Našel jste si v rámci těchto aktivit přátele? Někdy to na samotných přednáškách může být těžké.

To za mě ještě nebyl takový problém. Jak jsem říkal, byli jsme asi druhý ročník po založení fakulty a přijímali nás cca tři sta. Po prvé nás pak zůstalo o poznání méně. Na seminářích, jako třeba seminář z ekonomie, kam se sice nemuselo, ale většina z nás tam chodila, se scházelo čtyřicet až padesát lidí. Byla to stabilní skupina. Stejně tak to fungovalo na historických seminářích. Stále člověk měl okruh kolem třiceti až padesáti lidí, se kterými se vídal. V pozdějších letech, především na filosofických četbách, se člověk stýkal už s úzkým okruhem lidí, se kterými sdílel nějaký dlouhodobější zájem.

Po absolvování bakalářského studia jste pokračoval navazujícím magisterským studiem. Kde to bylo?

Ke konci bakaláře jsem studoval magisterské učitelství na Pedagogické fakultě – občanka a dějepis. To jsem ovšem opustil a už jako bakalář jsem v roce 2008 odjel na univerzitu do Amsterdamu, kde jsem vystudoval magisterské studium filosofie a teologie.

Chvíli jste studoval na Pedagogické fakultě. Vnímali jste rozdíl v přístupu ke studiu a studentům tam a na FHS?

Svět není universální matrix, takže opravdu záleží na člověku. Jsou lidé, kterým dlouhé rigidní magisterské studium vyhovuje. Já nejsem ten případ. Vždy jsem tíhnul k filosofii a politické filosofii, s přesahy k teologii. Nutno říci, že jsem na Pedagogické fakultě byl na historii a občance, přičemž obě tyto katedry byly skvělé. Na historii jsme měli pana profesora Čorneje a pana Vlnase. Co mě možilo na historii, byla latina. Byla na několik semestrů, pokud si dobře pamatuji. Zároveň se ale neučila angličtina, což mi přišlo zvláštní. Pokud se posunete od bakaláře výš, tak jazykem vědecké obce není dnes ani latina, ani francouzština, ani němčina, je to prostě angličtina, ať se to někomu líbí nebo ne. To byl jeden z důvodů, proč jsem se rozhodl nepokračovat. Z katedry občanky s vděkem vzpomínám na paní docentku Hogenovou, fenomenoložku. Paní doktorka Blažková, také z katedry občanky, mi potom externě vedla mojí bakalářskou práci na Kierkegaardu na FHS. Má zkušenost na Pedagogické fakultě byla vlastně dobrá, ale přesto, strávit takový kus života na pedagogikách a didaktikách, které, ruku na srdce, když potom učíte, tak zjistíte, že se naučíte velmi rychle praxí, kterou vám fakulta stejně není schopna dát – tak jsem v roce 2008 odešel do Amsterdamu.

Nakonec jste se ale přece učitelem stal. Kde a co učíte?

Učím angličtinu, občanku a dějepis. Souvisí to samozřejmě se vzděláním, které jsem nabyl na FHS nebo i v zahraničí. Učím na standardní státní základní škole a učím na druhém stupni.

Dá se říci, že jste díky absolvování FHS, v nějakém ohledu „jiný“, možná lepší, učitel?

Neřekl bych „lepší“, možná jiný. Bohužel stále část učitelů, která společenské vědy nebo občanku učí, studovala za bolševika. Máme jeden z nejsvobodnějších vzdělávacích systémů v Evropě a na světě. Učitel má poměrně velké pole

svobody pro to, co bude učit a jak. Jsem strašně rád, že jsem absolvoval bakalářské studium na FHS, protože to samozřejmě přenáším do výuky. FHS mě naučila klást důraz na ideje, na jejich interpretaci, na jejich včlenění do širšího rámce či aplikaci. Vzpomínám na pana profesora Sokola, když jsem byl v prváku. Hovořilo se o tom, že musíme přeložit sto padesát stran z angličtiny do češtiny v rámci skeletového překladu. Někdo z kolegů se přihlásil s tím, že toho je hrozně moc. Pan profesor tehdy odpověděl: „No, musíte si sednout na zadničku, musíte mít olovený zadek a musíte to vysedět, protože o tom je ta práce. Musíte se naučit pokoře a disciplíně práce s textem.“ To se mi dostalo pod kůži a asi to i přenáším dál. Vždy jsem po dětech chtěl, aby zvládly čtení a psaní, aby se naučily, že součástí života je pokora před tím, že je potřeba nějaké penzum čtení a psaní zvládnout. Osmáci, devátáci, když se probíralo právo nebo politické systémy, tak vždy remcali, že toho musí tolik psát. Říkal jsem jim vždy, že to dělám záměrně, aby si zvykli, že musí zvládnout nějaké penzum textu. Někteří z těch žáků, když šli na gymnázia nebo lepší střední školy, za to pak byli rádi. Práce s textem prostě vyžaduje naučit se určité míře trpělivosti a pokory.

V současné době jste členem zastupitelstva Prahy 5. Zajímalo by mě, jak jste se od profese učitele, od zájmu o filosofii a teologii dostal k politice.

Odpověď je dvojitá. Teoretická a praktická. Začnu tou teoretickou. Psal jsem obě své diplomové práce na Kierkegaard. Obě práce byly na rozhraní filosofie, resp. politické filosofie a teologie. Vždy mě zajímal vztah mezi církví, věřícími a státem. Od toho už je krátká cesta k touze chtít si to vyzkoušet v praxi. Martin Luther v jisté souvislosti řekl, že teologem se člověk stává žitím, zkušenostmi života. Já jsem si to chtěl vyzkoušet, jaké to je být věřícím a zároveň být v politice. To je první odpověď. Druhá je delší a bytostněji spojená s vlastními životními zkušenostmi. V roce 2008 jsem odjel do Amsterdamu na navazující magisterské studium, žil jsem tam tři roky a zároveň jsem pracoval jako gastarbeiter. Odjel jsem krátce poté, co v Americe padla banka Lehman Brothers. Krátce nato se ekonomická krize přelila do západní Evropy a z bankovního sektoru do reálné ekonomiky. Na rozdíl od naší části Evropy, v západní Evropě byla krize poměrně hluboká. Abych mohl tehdy dokončit studium, musel jsem si najít práci. Jako bakalář z tzv. východní Evropy jsem začal „lepít“ hamburgery na hlavním náměstí v Amsterdamu v restauraci Burger King, kde jsem při studiu filosofie a teologie dělal hamburgery rok a půl. To byla zkušenost, které nelituji, naopak, jsem za ni strašně vděčný. Je to jedna z nejdůležitějších zkušeností mého dosavadního života. Když v dané zemi západní Evropy skutečně žijete a pracujete jako gastarbeiter, poznáte ji více a reálněji, než když přijedete jen jako turista nebo na Erasma. Bydlel jsem na několika místech na předměstích v Amsterdamu, která byla sociálně problematická a ne zrovna bezpečná. Bydlel jsem ve stejných bytech a pracoval jsem ve stejné kuchyni s lidmi z první a druhé generace přistěhovalců. Měl jsem mezi nimi dobré přátele. Například jeden vedoucí směny v Burger Kingu, Egyptan, byl skvělý člověk, milý, byla s ním sranda a vždy se snažil vyhovět, pokud šlo o rozpis směn. Ne vždy bylo spolubydlení či spolupráce tak idylická. Někdy byly potíže jen úsměvné. Jako když jsme bydleli v podnájmu s jinak velmi milým a přátelským párem přistěhovalců, kteří byli v Nizozemsku nelegálně – nesměli jsme prát o víkendy a nesměli jsme mluvit se sousedy, abychom nebudili pozornost. Jindy byly zkušenosti mnohem vážnější a nebezpečnější. Jednou jsme se takto asi ve tři hodiny ráno vrátili z noční směny a spolubydlíci nám oznámili, že z Bruselu přijel ten, kdo nám byt pronajímá, a že musíme opustit byt do několika málo hodin, jinak na předměstí sežene své přátele a vystěhují nás násilím. Sbalili jsme si své putovní živobytí během asi hodiny a po čtvrté hodině ráno jsme byli na dlažbě chodníku před domem. Jindy kolega z Nigérie, se kterým jsem v Burger Kingu dělal noční úklid, v kuchyni chytl kamarádka za límec a napřáhal pěst za to, že poslala Američany na toaletu, kterou on uklídl – kamarádka zachránil kolega Slovák. Stejný kolega mi někdy v ranních hodinách, kdy jsme byli na nočním úklidu sami dva, řekl, že jestli budu dál mluvit tou svou „hloupou nizozemštinou“, strčí mi hlavu do vroucího oleje na hranolky – tak jsem raději sklapnul. Jiný kolega v jiném Burger Kingu v Amsterdamu poslal kolegyni do skladu a tam ji znásilnil. Po těchto a dalších podobných zkušenostech jsem se často na některých místech necítil bezpečně a tak jsem se po téměř třech letech života v Amsterdamu vrátil do Prahy. Přijedete na to, že si tady v České republice žijeme krásně. Jsou věci, o kterých se nedozvíte jinak než vlastní zkušeností. Do politiky mě vedla tato osobní zkušenost. Vrátil jsem se do Prahy v roce 2011 z důvodu bezpečnosti, když mi došla trpělivost. Po návratu jsem si uvědomil, jak je Praha úžasně čistá a bezpečné město. Máme tu jedny z nejlepších veřejných služeb na světě. My Češi stále nadáváme a myslíme si, že to je všude lepší. Ono to tak ale není. Praha je možná jedno z nejlepších míst k žití na světě. Chci, aby to v Praze takto i zůstalo, aby tu i nadále bylo čisto, abychom i nadále měli fungující, čisté a bezpečné MHD, svobodné školství, dobré veřejné služby a v neposlední řadě, aby tu bylo bezpečno. Životní zkušenosti, kdy si uvědomíte, že nic z toho není vůbec samozřejmé, mě vedly k tomu, abych šel do politiky.

Absolventi FHS jsou často společensky angažovaní, není jim lhostejné, co se ve společnosti děje. Čím myslíte, že to je?

V mé generaci, když jsem nastupoval na FHS v roce 2002, to byl zážitek setkání se „starou“ disidentskou generací. Ať už to byl pan docent Pinc nebo pan profesor Sokol. Pro mě byly velmi formující některé jejich přednášky. „Stará“ disidentská generace nám ukazovala, co to znamená být Evropan, ne ve smyslu nějaké politické instituce, ale evropanství jako duchovního fenoménu. Součástí toho být Evropanem, není občanství Evropské unie, je to zkušenost s evropskými kořeny – dědictví antiky, zkušenost židovství a křesťanství, osvícenství. Pamatuji si reakci pana docenta Pince na jednoho kolegu či kolegyni, která se s ním loučila po přednášce slovy: „Tak na shledanou zítra“. Pan docent si dotyčného zavolal zpátky a řekl: „Na shledanou zítra, dá-li Hospodin“. To pro mě byl silný teologický zážitek. Tato teologická

zkušenost je tak existenciálně silná, že od tohoto „dá-li Hospodin“ vede k pokoře nesamozřejmosti toho, že zítra vstanu, a to mě vede k vnímání každého dne, celého mého života a celého světa jako daru. Takovýto teologický obrat pak vede k touze konat dobré skutky, k péči o stvoření. Seznám-li na základě životní zkušenosti ze zahraničí, že bezpečí není nic samozřejmého, vážím si ho a dalších dobrých věcí doma a chci je pro sebe i pro své blízké zachovat. Máme-li v naší zemi svobodu, že mohu kandidovat a může mi být svěřen mandát veřejného úřadu, pak mohu i já sám o tuto svobodu i další dobra v obci pečovat.

Sára Wienerová

17. 4. 2019